

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 17. mai 2024
(OR. en)

9774/24

LIMITE

ENER 221
ENV 503
CLIMA 197

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Kava „REPowerEU“ käsitlev teatis: quo vadis? = Arvamuste vahetus

Transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu 30. mai 2024. aasta istungi ettevalmistamiseks edastatakse delegatsioonidele lisas eesistujariigi aruteludokument eespool nimetatud teemal.

Pärast Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu Ukraina-vastase sõjalise agressiooni algust võtsid ELi riigipead ja valitsusjuhid 10.–11. märtsil 2022 Versailles's vastu deklaratsiooni,¹ milles seatakse eesmärk, et „kaotame järk-järgult niipea kui võimalik oma sõltuvuse Venemaa gaasi-, nafta- ja söeimpordist“. Võttes arvesse enneolematut energiakriisi ELis, mis oleks järgnevatel kuudel mõjutanud oluliselt ELi energiajulgeolekut ja põhjustanud energiahindade järsu tõusu kogu kontinendil, kutsusid ELi juhid komisjoni üles esitama kava „REPowerEU“, et eelkõige a) kiirendada ELi üldise fossiilkütustest sõltuvuse vähendamist, võttes arvesse riiklikke olusid ja liikmesriikide valikuid energiaallikate jaotuses; b) mitmekesistada meie tarneid ja tarneteid; c) arendada edasi Euroopa vesinikuturgu; d) kiirendada taastuvate energiaallikate arendamist ja loamenetlusi energiaprojektide kiirendamiseks; e) viia lõpule Euroopa gaasi- ja elektrienergiaühendused ja tõhustada neid; f) tugevdada ELi varustuskindluse alast erandolukorra planeerimist ja g) parandada energiatõhusust. ELi juhid märkisid samuti vajadust intensiivistada tööd, et a) tagada hoidlates piisav gaasivaru, b) jälgida ja optimeerida elektrituru toimimist, c) suunata koordineeritud investeeringuid energiasüsteemidesse ja d) parandada ühendatust ELi vahetu naabrusega.

2022. aasta mais võttis komisjon vastu kava „REPowerEU“,² millel on kolm peamist eesmärki: i) säästa energiat; ii) toota taastuvenergiat ja iii) mitmekesistada ELi energiatarneid. Komisjoni kava lõppeesmärk on kaotada hiljemalt 2027. aastaks järk-järgult sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist³. Kava „REPowerEU“, mis põhineb Euroopa rohelisel kokkuleppel, ja nõukogu erakorralised määrused olid Euroopa peamised vahendid, et võtta Venemaa energia impordi asemel kasutusele mitmekesisemad energiaallikad, ning andsid seega võimaluse kriisist välja tulla. Sellega seoses töötati kavaga „REPowerEU“ välja lühiajalised meetmed energiatarbimise vähendamiseks, kehtestati tugev pikaajaline raamistik energiatõhususe suurendamiseks 2030. aastaks ning kiirendati taastuvenergia tootmist, et suurendada ELi energiajulgeolekut ja vähendada ELi majanduse CO₂ heidet. Lisaks kava „REPowerEU“ raames esitatud struktuurimeetmetele võeti vastu ka mitu ajutist ja erandlikku erakorralist määrust.

¹ [20220311-versailles-declaration-et.pdf \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN).

² COM(2022) 230 final. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1716871437639&uri=CELEX%3A52023DC0650>

Kava „REPowerEU“ kohaselt vähendas enamik liikmesriike märkimisväärselt Venemaa gaasi, nafta ja söe importi või lõpetas selle järk-järgult, samal ajal kui mõned liikmesriigid kaotasid järk-järgult sõltuvuse ka Venemaalt pärit tuumkütusest või elektrienergiast. Kokku on Euroopa tarbijad suutnud säästa 125,2 miljardit kuupmeetrit gaasi, kusjuures maagaasinõudlus vähenes 2022. aasta augustist kuni 2024. aasta märtsini rohkem kui 18%. Viimase kahe aasta jooksul on ELil õnnestunud tagada, et hoidlates on kodanike ja tööstuse jaoks piisav gaasivaru, ning vältida elektrikatkestusi ja energianappust. Selleks et kompenseerida Venemaa gaasiimpordi märkimisväärselt vähenemist (see vähenes 45%-lt kogu ELi gaasiimpordist 2021. aastal 24%-le 2022. aastal ja 15%-le 2023. aastal), laiendas EL oma gaasitarneid teistelt rahvusvahelistelt tarnijatelt, peamiselt Norralt ja USA-lt. ELi ühistes mitmekesistamispuudlustes oli oluline roll ka Euroopa Komisjoni 2022. aasta detsembris käivitatud ELi energiaplatvormil. 2023. aasta aprillis ELi energiaplatvormi raames loodud nõudluse koondamise mehhanismi abil täideti gaasihoidlad enne 2023.–2024. aasta talvehooaega. Kava „REPowerEU“ kiirendas ka taastuvenergiaprojektide teostamist ja energiatõhususe alaseid jõupingutusi. Tööstuse hinnangul⁴ suurenes tuule- ja päikeseenergia tootmisvõimsus aastatel 2021–2023 kumulatiivselt 36%, millega säästeti kahe aasta jooksul ligikaudu 24 miljardit kuupmeetrit gaasi. Energiatõhususe valdkonnas vähenes lõppenergia tarbimine 2022. aastal 940 miljoni naftaekvivalenttonnini, mis on 2,8% vähem kui 2021. aastal. Täiendavad algatused, nagu ELi võrkude tegevuskava,⁵ ELi tuuleenergia tegevuskava,⁶ ELi päikeseenergia strateegia,⁷ uued lubade andmist käsitlevad meetmed, tuuleenergiaharta ja päikeseenergiaharta ning Euroopa energiatõhususe rahastamise koalitsiooni loomine toetavad Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide kiiret saavutamist, toimides puhtale energiale ülemineku oluliste võimaldajatena. Selleks et rahastada vajalikke investeeringuid, on kava „REPowerEU“ rakendamiseks kasutusele võetud ligi 300 miljardit eurot, peamiselt taaste- ja vastupidavusraha määrase⁸ kaudu.

---

⁴ Allikas: Eurostat, WindEurope, Solar Power Europe.

⁵ COM(2023)757.

⁶ COM(2023)669.

⁷ COM(2022)221.

⁸ Määrus (EL) 2021/241.

Kuna kava „REPowerEU“ vastuvõtmisest möödus kaks aastat, avaldas komisjon hiljuti veebipõhise aruande, milles tehakse kokkuvõtte kava „REPowerEU“ rakendamisest, sealhulgas esitatakse riigipõhised teabelehed, ning andis välja täiendavad konkreetsed suunised, mille eesmärk on eelkõige veelgi kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu kogu Euroopas ja vähendada Venemaa fossiilkütuste importi. Eelkõige on komisjon vastu võtnud rea uusi ja ajakohastatud soovitusi ja juhenddokumente, et parandada ja ühtlustada taastuenergia loamenetlusi ja võistupakkumisi.

Kaks aastat pärast kava „REPowerEU“ vastuvõtmist on selge, et kuigi Venemaa kütuste import ELi on järsult vähenenud, on ELil õnnestunud säilitada oma energiajulgeolek. Tuginedes energiakriisist saadud õppetundidele ning võttes arvesse negatiivset ja kohati kahjulikku mõju, mida energiakriis on avaldanud Euroopa kodanikele ja tööstusele, on lähiaastatel vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et suurendada ELi ja liikmesriikide vastupanuvõimet energia relvana kasutamisele välisriikide režiimide poolt, säilitada ja tugevdada energiajulgeolekut ning stabiliseerida hindu. Lisaks nõrgestab Euroopa struktuurse Venemaa energiaimpordist sõltuvuse vähendamine oluliselt Venemaa sõjamajandust ning on kooskõlas ELi vankumatu toetusega Ukrainale ja selle kodanikele.

Seda arvesse võttes soovib eesistujariik Belgia paluda delegatsioonidel esitada oma seisukohad järgmise kahe aspekti kohta.

- 1. Milliseid takistusi kogete Venemaa energiaimpordi järkjärgulisel kaotamisel kooskõlas Versailles' deklaratsiooniga ja sellele järgneva kavaga „REPowerEU“?**
- 2. Milliseid täiendavaid algatusi tuleks käivitada, et toetada ELi ja selle liikmesriike meie jõupingutustes kaotada järk-järgult niipea kui võimalik sõltuvus Venemaa fossiilkütustest?**